

Poeta i poezja według Krasińskiego

NIE-BOSKA KOMEDIA

Wstęp do części I dramatu

- ◉ pisany prozą poetycką,
- ◉ wprowadza bohatera: romantycznego poetę, utalentowanego i bardzo wrażliwego, o którego duszą toczy się bój (psychomachia) dobrych i złych duchów.
- ◉ poeta może poświęcić się prawdziwej poezji i mieć serce, kochać ludzi i opowiedzieć się po stronie wartości dobra albo wybrać ulotne piękno dziewczicy, sławę i naturę, a zdradzić prawdziwą poezję i ludzi.

Sens Prologu

- Siły dobra i zła zarysowują istotę wyborów, przed którymi stanie główny bohater (miłość małżeńska została przeciwstawiona romantycznej fascynacji idealną miłością, pragnieniu sławy oraz zachwytowi naturą).
- Określają, w jakich sytuacjach Mąż będzie poddawany próbom przez siły zła (kuszenie przez Dziewicę – cień nałożnicy, orła wypchanego w piekle będącego symbolem sławy oraz przez naturę – spróchniały obraz Edenu).
- Określają konsekwencje wyborów Męża (staną się nimi: rozpad rodziny, szaleństwo Marii, choroba Orcia).

<p>W jaki sposób powstała?</p>	<p>Narodziła się ze szczątków umarłych dziewczic, ich zwłokom zawdzięcza świeżość i wdzięki, ciemne pukle, błękitne oczy i białą atlasową suknię. <i>Świeżość i wdzięki umarłych dziewczic, rozlane w powietrzu, płynące nad mogiłami, lećcie do jagód moich. – Tu czarnowłosa się rozsypuje – cienie jej pukłów, zawisnijcie mi nad czołem. – Pod tym kamieniem zgasłych dwoje ocz błękitnych – do mnie, do mnie ogień, co tlał w nich! – Za tymi kraty sto gromnic się pali – księżnę dziś pochowano – suknie atlasowa, biała jak mleko, oderwij się od niej! – Przez kraty leci suknie do mnie, trzepocząc się jak ptak.</i></p>
<p>Jaki cel jej przyświeca?</p>	<p>Chce oddzielić Męża od rodziny, łudzac go romantyczną miłością. <i>O mój luby, przynoszę ci błogosławieństwo i rozkosz – chodź za mną. – O mój luby, odrzuć ziemskie łańcuchy, które cię pętają. – Ja ze świata świeżego, bez końca, bez nocy. – Jam twoja.</i></p>
<p>Jak postrzega ją Hrabia?</p>	<p>Dziewica jest dla niego ideałem, spełnieniem marzeń.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jak woda płynie, tak płyną twoje stopy, dwie fale białe – pokój świątobliwy na skroniach twoich</i> • <i>Twe czoło jasne, twój włos kwieciem przetykany, o luby.</i> • <i>Światło leje się naokoło ciebie – głos twój raz jeszcze – niechaj zaginę potem.</i>
<p>Jak widzi ją Żona?</p>	<p>Dostrzega prawdziwe oblicze Dziewicy – gnijącego trupa, za którym ukrywa się zło.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Najświętsza Panno, ratuj mnie! – to widmo blade, jak umarły – oczy zgasłe i głos jak skrzypienie wozu, na którym trup leży.</i> • <i>Całun w szmatach opada jej z ramion.</i> • <i>czuję siarkę i zaduch grobowy</i>

POEZJA

- zjawisko ze sfery *sacrum*
- coś absolutnie doskonałego
- coś nadprzyrodzonego (poza-mysłowego)
- źródło piękna i zbawienia
- dar odróżniający artystę od innych ludzi
- źródło poznania

poeta fałszywy

- cień prawdziwego poety
- kłamca (jego dzieło jest iluzją)
- nie jest tym, za kogo się uważa
- jest przeklęty (wyklęty)
- jest skupiony na własnych uczuciach (egotyzm)
- jego uczucia niczego nie tworzą
- przeczuwa poezję
- jego dzieło jest „bezużyteczne”

poeta prawdziwy

- pośrednik między Bogiem, Poezją a rzeczywistością
- nie oddziela się od poezji *przepaścią słowa*
- realizuje się w świecie, działając z innymi ludźmi
- kocha ludzi (*caritas*)
- za pomocą poezji wprowadza w świat ludzi idee piękna, prawdy i dobra

Mąż

- poeta marzący o sławie
- próbuje odnaleźć się w życiu w roli męża i ojca (np. rola męża budzi w nim wstręt)
- jest znudzony życiem
- nie potrafi odnaleźć się w codziennym życiu (poezja jest dla niego formą ucieczki do świata idealnego)
- tragicznie odczuwa przepaść między poezją a światem rzeczywistym
- skupiony na własnych potrzebach (np. miłość małżeńska jest dla niego namiastką prawdziwego uczucia)
- teatralizuje swoje życie, odgrywając rolę poety
- poszukuje natchnienia
- jest nieczuły (np. nie potrafi okazać uczuć żonie)

Orcio

- syn hrabiego Henryka i Marii
- dziecko o ponadprzeciętnych możliwościach
- cierpi na tajemniczą chorobę (traci wzrok kosztem wizji świata poza-mysłowego)
- jego poetycki talent okazuje się czymś wrodzonym (czymś trudnym do zracjonalizowania)
- utrzymuje kontakt ze światem poza-mysłowym, przekazuje ojcu wyrok

Finał dramatu rodzinnego – ocena poezji romantycznej

- Wypowiedź Anioła Stróża: „błogosławiony pośród stworzeń, kto ma serce – on jeszcze zbawion być może”;
Chór Głosów: „Za to, żeś nic nie kochał, nic nie czczył prócz siebie [...] – potępion na wieki.”
Wypowiedzi te tworzą podstawową dla dramatu i dziejów jego głównego bohatera kłamrę kompozycyjną, podkreślającą wartość miłości w wymiarze *caritas* w życiu człowieka.
- Życie Męża – zaprzeczenie tego ideału – jest nieudaną, skazaną na porażkę próbą realizacji siebie w płaszczyźnie wyznaczonej przez mit romantycznej poezji, która w kontekście losów bohatera okazuje się siłą niszczącą.
- Poeta, który ma na względzie jedynie sławę, doświadcza klęski i sprowadza nieszczęście na swoją rodzinę.
- Prawdziwa poezja otwiera przed człowiekiem świat metafizyczny, Orcio widzi oczyma duszy, ma kontakt ze sferą metafizyki, z duchem matki, widzi przyszłość ojca, który będzie potępiony. Za dar poetycki płaci jednak zdrowiem i nadwrażliwością, nie odnajduje się w realnym świecie, jest dzieckiem innym od pozostałych, nie bawi się, tylko patrzy w niebo, jego spojrzenie błądzi gdzieś daleko.

Portret bohatera romantycznego w *Nie-Boskiej komedii* Z. Krasińskiego

Grupa A:

Napisz charakterystykę hrabiego Henryka. Uwzględnij w niej następujące aspekty:

- postawę bohatera w dniu ślubu;
- stosunek mężczyzny do codziennych obowiązków;
- przyczyny podjęcia przez bohatera decyzji o rozstaniu z żoną.

Swoje wnioski poprzyj cytatami z tekstu.

Grupa B:

Napisz krytyczną ocenę postępowania bohatera. Uwzględnij w niej następujące aspekty:

- wskaż konsekwencje niedotrzymania przyrzeczeń przez Męża;
- zbierz argumenty potwierdzające, że bohater nie jest dobrym mężem;
- sformułujcie wnioski mówiące o tym, że Henryk nie jest dobrym ojcem.

Swoje wnioski poprzyj cytatami z tekstu.

Grupa C:

Napisz charakterystykę Męża z punktu widzenia żony. W swojej pracy uwzględnij następujące elementy:

- przyrzeczenia Henryka składane w dniu ślubu;
- pragnienia żony bohatera związane z wizją życia rodzinnego;
- próby ratowania małżeństwa;
- związek między decyzją Henryka o opuszczeniu rodziny a życiem jego żony.

Swoje wnioski poprzyj cytatami z tekstu.

Grupa D:

Udowodnij, że Mąż jest człowiekiem świadomym swoich błędów. W swojej pracy uwzględnij następujące elementy:

- sposób tłumaczenia swojego zachowania przez bohatera;
- uczucia, jakich doświadczał Henryk nad przepaścią i po powrocie do domu;
- niepowodzenia i porażki życiowe bohatera.

Swoje wnioski poprzyj cytatami z tekstu.